

KLASA: 025-04/23-01/02
URBROJ: 2196-1-21-2-23-01

Vukovar, 6. ožujka 2023. godine

PROGRAM ZAŠTITE OKOLIŠA
trgovačkog društva Vukovarska gospodarska zona d.o.o.

Vukovar, ožujak 2023. godine

Sadržaj

1. Uvod.....	1
2. Smjernice za zaštitu zraka.....	3
3. Smjernice za zaštitu tla	4
4. Smjernice za zaštitu voda.....	5
5. Smjernice za zaštitu od buke.....	7
6. Zaključak.....	8
7. Reference	8

1. Uvod

Bez točno određenog odnosa prema okolišu nezamisliv je daljnji razvoj gospodarstva, komunalnih djelatnosti, turizma, poljoprivrede, industrije, prometa, vodoprivrede, zdravstva, obrazovanja, energetike, šumarstva, lovstva itd.

U provođenju mjera zaštite okoliša uvijek se javlja sukob između tehničkih zahtjeva i ekonomskih mogućnosti. Nestručno vođenje politike zaštite okoliša može dovesti do nesagledivih ekoloških i gospodarskih šteta. Nedostatak cjelovitosti u pristupu problematici zaštite okoliša, glavni je problem naše županije. Upravo zato primarni i dugoročni ciljevi trebaju biti definirani kroz zaštitu i unapređenje ljudskog zdravlja i života, zaštitu i očuvanje flore i faune i zaštitu i očuvanje materijalnih dobara i kulturnih i gospodarskih vrijednosti.

Poslovi vezani za sanaciju postojećeg stanja i prevenciju budućih onečišćenja, moraju biti organizirano i stručno vođeni. Nedovoljno stručni i nedovoljno pripremljeni suradnici u projektima zaštite okoliša direktno onemogućavaju njihovu pravovremenu i kvalitetnu realizaciju.

Polazna osnova u zaštiti okoliša je utvrđivanje početnog stanja i daljnje kontinuirano praćenje promjena stanja u okolišu. Za ovu aktivnost neophodno je postojanje katastra okoliša, kojeg je redovito potrebno ažurirati, kako bi ocrtavao realno stanje i pružao uvid u točne podatke o onečišćivačima. Program zaštite okoliša u svojoj cjelovitosti treba posebno inzistirati na demokratičnosti i informiranosti. Niti jedan dio programa zaštite okoliša ne smije ostati izvan područja javnog informiranja, odnosno nitko nema pravo bilo što učiniti prema okolišu bez znanja javnosti. U Deklaraciji o zaštiti okoliša u Republici Hrvatskoj („Narodne novine“, broj 34/92), uvodno je navedeno «...da su očuvanje prirode i okoliša za Republiku Hrvatsku najviše vrednote ustavnog poretka.»

U nastavku deklaracije kao cilj se navodi «...trajna, sustavna i učinkovita zaštita okoliša.» i utvrđuju se obveze za sljedeće:

- racionalno gospodarenje tлом
- racionalno gospodarenje šumama
- provedba mjera za poboljšanje kvalitete zraka
- zaštita izvorišta pitke vode
- sanacija najugroženijih dijelova i zaštita obalnog mora
- očuvanje vrijednosti prirodnog nacionalnog blaga
- gospodarenje otpadom
- ratificiranje međunarodnih ugovora iz područja zaštite okoliša

- utvrđivanje obaveza i odgovornosti za do sada učinjene štete na okolišu kaoposljedica obavljanja djelatnosti
- uvođenje ekoloških renti i stimulacija, uključujući zabranu ulaganja kapitala u nečistu proizvodnju i tehnologiju
- uvođenje nezavisnog, autoritativnog tijela i stručnog državnog tijela za zaštitu okoliša
- povećanje energetske efikasnosti i davanje prednosti korištenja plinu
- revidiranje planova odgoja i obrazovanja pod motom «misli globalno, djeluj lokalno».

Polazeći od ovih spoznaja pristup problematici zaštite okoliša mora isključiti dosadašnji parcijalni pristup izoliranog djelovanja u rješavanju pojedinih pitanja iz zaštite okoliša. Program zaštite okoliša treba sva područja zaštite okoliša objediniti u međusobno interaktivni ekološki koncept i svaku mjeru zaštite okoliša treba razmatrati cjelovito, uzimajući u obzir sve aktivnosti, opremu, vrijeme i ljudske potrebe nužne za konkretne realizacije.

Ovi prioriteti sustavnosti i cjelovitosti nameću obvezu da svaki novi projekt, objekt, postrojenje, oprema i sl. moraju biti ekološki vrednovani, pa čak i uvjetovani određenim mišljenjem od nadležnog tijela. U ovom dokumentu razrađene su smjernice za zaštitu zraka, tla, voda te zaštitu od buke.

2. Smjernice za zaštitu zraka

Za očuvanje kvalitete zraka, sukladno Zakonu o zaštiti zraka („Narodne novine“, 127/19. i 57/22.), potrebno je u tvrtki Vukovarska gospodarska zona d.o.o. uspostaviti područnu mrežu za praćenje kakvoće zraka, donijeti program praćenja kakvoće zraka, osigurati uvjete provedbe takvog programa i osigurati način praćenja kvalitete zraka u okolišu tvrtke.

Kao prioritetne mjere za sprečavanje i smanjenje onečišćenja zraka utvrđuje se:

- osigurati sustavno i cjelovito praćenje kakvoće zraka (izraditi godišnji izvještaj, ukoliko je potrebno s obzirom na specifične djelatnosti)
- moguće izvore onečišćenja zraka ispravno locirati u prostoru u odnosu na stambene, društvene, zdravstvene i sportsko-rekreacijske objekte, uzimajući u obzir smjer i intenzitet dominantnih vjetrova i udaljenost od navedenih objekata
- poticanje čistije proizvodnje i samoinicijative u upravljanju okolišem unutar tvrtke i prema partnerima
- u postojećim neodgovarajućim prostorima moraju se izbjegavati sadržaji koji onečišćavaju zrak, a ako to nije moguće onda poduzimati zaštitne mjere, ugradnjom uređaja za pročišćavanje zraka
- odrediti dinamiku sanacije najvećih izvora onečišćenja ako se isti pojave
- oko postojećih i planiranih izvora onečišćenja zraka potrebno je podizati, odnosno planirati podizanje nasada zaštitnog zelenila
- provoditi sustavni nadzor vezan uz kakvoću zraka
- izvršiti sanaciju negativnog utjecaja onečišćenog zraka na prirodnu baštinu
- sustavno podnositi izvještaje o stanju kakvoće zraka prema upravi tvrtke iskupštini tvrtke

Cilj provođenja ovih mjera je:

1. postizanje kakvoće zraka prve kategorije na području na kojem tvrtka djeluje i šire
2. smanjenje emisija glavnih onečišćavajućih tvari iz industrijskih postrojenja
3. smanjenje emisija iz prometa
4. smanjenje i ukidanje potrošnje tvari koje oštećuju ozonski omotač
5. smanjenje emisije stakleničkih plinova

3. Smjernice za zaštitu tla

Potrebno je pratiti izvještaje o stanju tla na području gdje tvrtka Vukovarska gospodarska zona d.o.o. provodi svoje aktivnosti. Monitoring tla znači mjerenje određenih parametara tla u unaprijed određenim vremenskim intervalima i na unaprijed određenim lokacijama, s ciljem da se opiše postojeće stanje i stvori jasnija slika o prostornoj i vremenskoj varijabilnosti (trendu) parametara koji su analizirani.

Ukoliko se s obzirom na specifične djelatnosti pokaže nužnim, prioritetno je ustrojiti brzo provediv monitoring tla.

Parametri monitoringa tla:

- Svojstva tla koja reguliraju najveći broj kemijskih i fizikalno-kemijskih procesa isvojsva tla: pH u H₂O i NKCl, sadržaj humusa, sadržaj CaCO₃, CaO i teksturni sastav,
- Hranjivih elemenata: K₂O, P₂O₅, Fe, Cu, Zn, B, Mg, Mn,
- Štetnih tvari:
 - Teški metali i potencijalno toksični elementi: Pb, Cd, As, Ni, Cr, Cu, Zn, Fe,
 - Policiklički aromatski ugljikovodici (PAH)

Sukladno parametrima monitoringa tla potrebno je uspostaviti sve mjere zaštite kako bise spriječilo nekontrolirano otpuštanje štetnih elemenata u tlo na području na kojem tvrtka izvodi aktivnosti.

4. Smjernice za zaštitu voda

Zaštita vodnih resursa zauzima najznačajnije mjesto, zato što je voda strateška sirovina za održavanje života, odnosno uvjet njegova opstanka i preduvjet gospodarskog razvitka.

Šljunkovito-pjeskoviti sedimenti tvore debeli vodonosni sloj, vrlo dobrih hidrauličkih značajki i mogućnosti napajanja. Kako su ti prostori istovremeno naročito privlačni i pogodni za urbanizaciju i poljoprivrednu proizvodnju, pitanju njihove zaštite treba posvetiti posebnu pažnju.

Sve otpadne vode koje se upuštaju u vodotokove moraju proći predtretmane pročišćavanja. Na taj način je moguće očuvati izuzetno vrijedan krajolik-vegetaciju, životinjski svijet, posebna staništa, prirodni režim održavanja i sl. i na odgovarajući način ga iskorištavati-lov, ribolov, rekreacija, športske aktivnosti i sl.

Glavni izvori onečišćenja potječu od nekontroliranih i neodgovornih ljudskih aktivnosti: odlaganje otpada, naročito opasnog, na neprimjerena i za odlaganje zabranjena mjesta, ispuštanje otpadnih voda i sadržaja septičkih jama u vodotokove, cestovne kanale i druge površine, većina gospodarskih subjekata nema razvijene predtretmane otpadnih industrijskih voda pa ih bez ikakvih mjera ispuštaju u recipijente, primjena poljoprivrednih zaštitnih sredstava bez stručne kontrole i nepoštivanje zabranjenih aktivnosti u sanitarnim zonama zaštite vodocrpilišta.

Posebnu pažnju treba usmjeriti na iznenadna i nekontrolirana onečišćenja voda uzrokovana akcidentnim situacijama (transport opasnih tvari, nekontrolirano istjecanje opasnih tvari iz cjevovoda i tankova, industrijske nesreće širih razmjera i dr).

Sanaciju onečišćenja vrše registrirane pravne i fizičke osobe (tvrtke), koje zadovoljavaju tražene kriterije (stručne, tehničke) koje propisuje Državna uprava za vode i koje su sposobne obaviti cjelovito i stručno poslove na sanaciji onečišćenja. Sva onečišćenja, bez obzira na njihov uzrok, nepovratno ugrožavaju kvalitetu voda, utječu na biocenozi vodenih ekosustava i sustavno narušavaju kvalitetu življenja. Onečišćenje voda se kumulira, tako da su nizvodne dionice vodotokova u pravilu više onečišćene, kao i oni vodotoci uz urbana područja koja nemaju razvijen sistem odvodnje.

Uzimajući u obzir ocjenu stanja voda kao i djelatnosti i izvore koji onečišćavaju vode za zaštite voda na području djelovanja tvrtke Vukovarska gospodarska zona d.o.o. potrebno je prioritetno poduzeti sljedeće:

- na području djelovanja tvrtke Vukovarska gospodarska zona d.o.o. identificirati i zaštititi vodotoke koji su potencijalno ugroženi nekontroliranim spustima otpadnih voda i koji su ekološki osjetljivi
- pri ispuštanju otpadnih voda sustavno pratiti kvalitetu vode i održavati je napropisanoj razini
- ukoliko je potrebno izgraditi vlastite sustave otpadnih voda i prije upuštanja otpadnih voda u recipijent, moraju otpadne vode podvrgnuti predtretmanu, zavisno od onečišćenja
- poduzimati sve potrebne mjere za sprečavanje onečišćenja voda tijekom svih radnih i ostalih aktivnosti tvrtke.

5. Smjernice za zaštitu od buke

Rješavanje problema buke jedan je od vrlo složenih zadataka u okviru zaštite okoliša ipovezan je sa velikim financijskim izdacima. Složenost ove problematike uvelike doprinosi činjenica da se rješavanju problema buke često pristupa tek nakon njene pojave, a ne djeluje se na njenom izbjegavanju. Planskom pristupu problemu izbjegavanja buke, nabavom odgovarajuće opreme, kvalitetnim zaštitnim rješenjima, mogu se u potpunosti izbjeći troškovi saniranja već nastalog stanja. Stoga se pri projektiranju energetske, industrijske i drugih gospodarskih objekata za potrebe tvrtke Vukovarska gospodarska zona d.o.o. treba procijeniti utjecaj buke na okoliš još u fazi planiranja, čime se unaprijed mogu odrediti smjernice efikasne zaštite od buke.

Glavni izvori buke na rada tvrtke Vukovarska gospodarska zona d.o.o., te poslovnih subjekata na području nadležnosti tvrtke mogu biti:

- Proizvodne aktivnosti (pogoni, instalacije, sklopovi...)
- Buke gradilišta
- Buka od prometa (željeznički, cestovni)
- Ostale radne aktivnosti vezane uz rad ljudi

Prijedlog aktivnosti vezanih za smanjenje razine buke od strane tvrtke Vukovarska gospodarska zona d.o.o.:

- utvrditi najugroženija područja na području rada tvrtke
- utvrditi glavne izvore buke-stacionarne i mobilne
- izvršiti kontinuirano mjerenje buke na svim izvorima buke u djelokrugu tvrtke
- u postupku utvrđivanja uvjeta uređenja prostora za gradnju i rekonstrukciju građevina treba utvrditi posebne uvjete građenja za zaštitu od buke
- izgraditi objekte koji na najugroženijim mjestima pružaju zaštitu od buke prema naseljima i prirodnim staništima
- zabraniti ili barem ograničiti aktivnosti koje zbog buke ometaju noćni mir i odmor u naseljima u određenom vremenu

6. Zaključak

Tvrtka Vukovarska gospodarska zona d.o.o. predviđenim aktivnostima i mjerama će aktivno sudjelovati u zaštiti okoliša u predviđenim sektorima. Za to su predviđene smjernice po poglavljima i svi ostali općeniti naputci.

Tvrtka Vukovarska gospodarska zona d.o.o. će sukladno zakonskim propisima razvijati svu ostalu dokumentaciju potrebnu za što kvalitetniji pristup zaštiti okoliša.

7. Reference

1. Deklaracija o zaštiti okoliša u Republici Hrvatskoj („Narodne novine, broj 34/92.)
2. Zakon o zaštiti okoliša („Narodne novine, broj 80/13., 153/13., 78/15., 12/18. i 118/18.)
3. Zakon o vodama („Narodne novine, broj 66/19. i 84/21.)
4. Zakon o zaštiti zraka („Narodne novine, broj 127/19. 57/22.)
5. Zakon o zaštiti od buke („Narodne novine, broj 30/09., 55/13., 153/13., 41/16., 114/18. i 14/21.)

Direktor

Davor Foriš, dipl. ing.

